

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **Ing. J. L.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudcům senátu 10 A Městského soudu v Praze, kteří rozhodují ve věci vedené pod sp. zn. 10 A 189/2012,

t a k t o :

Soudci Městského soudu v Praze JUDr. Viera Horčicová, Mgr. Kamil Tojner a Mgr. Jan Kašpar **n e j s o u** vyloučení z projednávání a rozhodování věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 A 189/2012.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal ochrany před nečinností žalovaného ve věci poskytnutí informace o tom, kdy a jak byly vyřízeny tři žádosti žalobce o opatření proti nečinnosti žalovaného.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2013, č. j. 10 A 189/2012 - 22, byla žaloba odmítnuta. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 13. 2. 2013.

Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2013, č. j. 1 Ans 4/2013 - 27, který nabyl právní moci dne 24. 7. 2013, bylo uvedené usnesení Městského soudu v Praze zrušeno, a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Po zrušení citovaného usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2013 a vrácení věci k dalšímu řízení nebylo dosud o žalobě rozhodnuto.

Žalobce Ing. Jan Lukeš v podání ze dne 9. 12. 2013, které bylo adresováno a doručeno místopředsedovi Městského soudu v Praze, vznesl mimo jiné i námitku podjatosti proti soudcům správního senátu 10 A Městského soudu v Praze, kteří nadále rozhodují v projednávané věci. Svou námitku odůvodnil tím, že ze strany soudců tohoto senátu již došlo opakovaně, vědomě a úmyslně k porušování zákona, neboť jejich rozhodnutí bylo překvapivé a svévolné. Rozhodování soudců se vyznačovalo i odpíráním jeho práva vyjádřit se předem ke zvažovaným skutečnostem nebo k bezdůvodně připojeným jiným spisům. Tito soudci proto nemohou být zárukou nestranného a spravedlivého posouzení jeho věci.

Předsedkyně senátu JUDr. Viera Horčicová v písemném vyjádření k námitce podjatosti uvedla, že v této věci rozhoduje senát 10 A Městského soudu v Praze podle rozvrhu práce na rok

2013 ve složení: JUDr. Viera Horčicová, předsedkyně senátu, Mgr. Kamil Toner, soudce a Mgr. Jan Kašpar, soudce. Sama nemá žádný poměr k projednávané věci, ani k účastníkům řízení a nejsou jí známy žádné okolnosti, které by zavdávaly důvod její podjatosti. Soudce Mgr. Kamil Tojner ve svém vyjádření poukázal na to, že ani jemu nejsou známy žádné skutečnosti, které by zakládaly důvod k jakýmkoliv pochybnostem o jeho nestrannosti v projednávané věci. Posléze i soudce Mgr. Jan Kašpar zdůraznil ve své vyjádření, že ani on nemá žádný vztah k projednávané věci a účastníky řízení zná toliko z úředního styku. Sám se domnívá, že důvody námitky podjatosti spočívají v rozhodování tohoto senátu v jiných věcech. Na projednávání věci u správního orgánu se také nijak nepodílel.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci „*vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“ Podle ustanovení § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. musí účastník řízení námitku podjatosti zdůvodnit a uvést konkrétní skutečnosti, z nichž podjatost soudce dovozuje.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezáujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nálezn Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

Žalobce v námitce podjatosti tvrdí, že soudci senátu 10 A Městského soudu v Praze (JUDr. Viera Horčicová, Mgr. Kamil Tojner a Mgr. Jan Kašpar), jsou podjati v projednávané věci z důvodů, které souvisí s jejich dřívějším postupem a rozhodováním v této věci (ze strany soudců

pokračování

tohoto senátu již došlo opakovaně, vědomě a úmyslně k porušování zákona, neboť jejich rozhodnutí bylo překvapivé a svévolné, rozhodování soudců se vyznačovalo i odpíráním jeho práva vyjádřit se předem ke zvažovaným skutečnostem nebo k bezdůvodně připojeným jiným spisům).

Již uvedení soudci správního senátu 10 A Městského soudu v Praze, který by měl v dalším řízení znovu rozhodovat o žalobě, ve svých vyjádřeních k námitce podjatosti v podstatně shodně uvedli, že nemají žádný poměr k projednávané věci, ani k účastníkům řízení a nejsou jim známy žádné okolnosti, které by zakládaly pochybnosti o jejich nestrannosti či zavadaly důvod jejich podjatosti.

Nejvyšší správní soud má z uvedeného za to, že neexistují žádné pochybnosti o nepodjatosti soudců Městského soudu v Praze (JUDr. Viery Horčicové, Mgr. Kamila Tojnera a Mgr. Jana Kašpara) při projednávání a rozhodování uvedené věci z důvodu jejich poměru k věci a účastníkům. Je tomu tak především proto, že těmito soudci uvedené skutečnosti ani náznakem nespovídají o relevantnosti tvrzení žalobce.

I skutečnost, že by žalobce byl případně přesvědčen o opaku, ještě ani v nejmenším není důvodem, pro který by bylo nutno považovat uvedené soudce městského soudu za podjaté. Žalobce má nepochybně právo na svůj názor, ten však není podložen žádnou objektivní skutečností, z nichž by se mohl dovozovat opak. Z tvrzení žalobce ani ze skutečností, jež lze shledat ze soudního spisu, nevyplývají byt' jen náznaky toho, že by zde existoval vztah soudců k dané věci a k účastníkům, jež by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou soudci moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat.

Z obsahu spisu také nevyplývá, že by se uvedení soudci Městského soudu v Praze podíleli na projednávání nebo rozhodování předmětné věci u příslušného správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Rozhodování věci v předchozím soudním řízení je třeba chápat nikoli časově (tedy jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byl Ing. Jan Lukeš účastníkem a v němž se již uvedení soudci podíleli na rozhodování), nýbrž instančně (srov. č. 53/2004 Sb. NSS). Vyloučen by byl jen soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu (resp. Městského soudu v Praze) a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu. O takový případ zde vůbec nejde, a námitka v uvedeném směru také nebyla žalobcem vznesena.

Zákon v ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. stanoví, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Postup soudce v řízení o projednávané věci a rozhodování soudce v jiných – souvisejících či nesouvisejících – věcech proto nemůže již ze zákona vést k vyloučení soudce, byt' by v těchto věcech byl žalobce neúspěšný (§ 8 odst. 1 s. ř. s. *in fine*). Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Postup uvedených soudců Městského soudu v Praze v řízení o projednávané věci a jejich případné rozhodování v jiných věcech tedy nemá žádnou právní relevanci. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti.

Nejvyšší správní soud proto o námitce podjatosti žalobce vůči uvedeným soudcům Městského soudu v Praze rozhodl tak, jak je ve výroku tohoto usnesení uvedeno.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. prosince 2013

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu